

ISSN 2077-6330

ВІСНИК

УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Редакційна колегія:

Т. А. Васильєва, д-р екон. наук, проф.
(головний редактор);
І. О. Школьнік, д-р екон. наук, проф.
(заступник головного редактора);
О. В. Козьменко, д-р екон. наук, проф.;
С. В. Лисюк, д-р екон. наук, проф.;
І. І. Діасюкова, д-р екон. наук, проф.;
О. М. Костюк, д-р екон. наук, проф.;
І. В. Сиво, д-р екон. наук, проф.;
Є. О. Балацький, д-р екон. наук, доц.;
А. О. Бойко, канд. екон. наук, ст. вклп.;
І. О. Макаренко, канд. екон. наук, асистент;
О. В. Лютя, канд. екон. наук, доц.;
О. Г. Коренєва, канд. екон. наук, доц.
(відповідальний секретар)

Рекомендовано до друку вченою радою Державного вищого навчального закладу "Українська академія банківської справи Національного банку України", протокол № 11 від 28.05.2015.

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі, посилання на "Вісник Української академії банківської справи" обов'язкове. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не обов'язково поділяючи точку зору авторів щодо змісту поданих статей. Відповідальність за фактичні помилки, достовірність інформації та точність викладених фактів несуть автори. Статті не рецензуються. Рукописи не повертаються. Усі права застережено.

Адреса редакції:
ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України",
вул. Петропавлівська, 57, м. Суми, 40000, Україна,
тел.: 0(0542) 66-50-89, факс: 0(0542) 66-50-01,
e-mail: sekretariat@uabss.edu.ua

© ДВНЗ "Українська академія банківської справи
Національного банку України", 2015

Суми • 2015

Рудченко О. В. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ В УМОВАХ ЗРОСТАЮЧОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	88
Дібенко О. М. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВСТАНОВЛЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ РЕГУЛЮВАННЯМ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ І ДИНАМІКОЮ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ	93
Чмутаєва І. М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ	103
Шульженко Г. М. ОЦІНЮВАННЯ ПРИБУТКУ БАНКУ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ	111

РОЗДІЛ 4. СТРАХОВА СПРАВА

Козьменко О. В., Рудченко Я. П. СУТІСНІСТЬ, РОЛЬ І РОЗВИТОК ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	118
Гончаренко О. О., Лук'яненко О. В. ДОСТУПНІСТЬ, ФОРМАЛІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТОВІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СТРАХОВИКІВ	124
Олійник В. М. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ НА ОСНОВІ ПІДХОДІВ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ	132

РОЗДІЛ 5. ПРИКЛАДНІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Фролов С. М., Шестопалов В. Г., Говорун А. В. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	139
Тихенко В. С. SWOT-АНАЛІЗ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ УГОД ПРО РОЗПОДІЛ ПРОДУКЦІЇ ЯК ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	147

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Ганусик Ю. Б. ІНСТРУМЕНТИ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ	3
Гражевська А. О. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ	12
Пустовіт Р. Ф. ДІЯВІЗАЦІЙНА ПРОЕКЦІЯ НА КОРУПЦІЙНУ СКЛАДОВУ КЛЕПТОКРАТИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ	17
Корнєва М. В. ОСОБЛИВОСТІ РУХУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ІНДУСТРИАЛЬНІЙ І ФІНАНСОВІЙ ЕКОНОМІКАХ	25
Блова І. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГУЛЯТОРНИХ ІНІЦІАТИВ ЩОДО ТРАНСМІСІЇ СИСТЕМОГО ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ	33

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Самусевич Я. В. ФІСКАЛЬНА КОНВЕРГЕНЦІЯ ЯК НАСЛІДОК ПОДАТКОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ	39
Антонюк М. С. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	50
Шевчук О. А. ДЕТЕРМІНАНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	54
Педченко Н. С. ФАКТОРИ МІЖНАРОДНОЇ ПОДАТКОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ	64

РОЗДІЛ 3. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Вояк В. Я. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ДЕПОЗИТНІ БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА	69
Богма С. Д., Бойченко В. М. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ДИНАМІКИ КОНСОЛІДАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	72
Кобінич В. В. МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО МОДЕЛЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ	82

**ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ
ТА МЕТОДОЛОГІЯ
УПРАВЛІННЯ**

УДК 336.711(477):336.748.12/2

Ю. Б. Ганусик, аспірант

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана,
просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, e-mail: ganusyk@ukr.net

**ІНСТРУМЕНТИ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ**

Конкретизовано сутність антиінфляційної політики Національного банку України. Узагальнено інструменти, що використовуються центральним банком під час проведення антиінфляційних заходів. Встановлено пріоритетні фактори, які повинні враховуватися під час розробки та реалізації антиінфляційної політики. Запропоновано алгоритм покращення ефективності антиінфляційної політики на зразок приватного кредиту, який вживає в Україні на даний момент.

Ключові слова: інфляція, антиінфляційна політика, Національний банк України, регулювання, фінанси, антиінфляційні заходи.

Постановка проблеми. Інфляція є невід'ємним супутником довгострокового розвитку ринкової економіки. Підтримання рівня повної зайнятості без інфляції – мета державного регулювання вільної економічної системи. Однак інфляція, без перебільшення, – складний економічний феномен, який по-різному проявляється у соціальній, виробничій, фінансовій сферах, а його регулювання викликає безупинні суперечки та розбіжності серед економістів.

Сутність і походження інфляції, а також механізми утримання її належного рівня далеко не однаково трактуються представниками різних економічних шкіл. Поверхове уявлення про причини інфляції призводить до використання неефективних методів боротьби з цим явищем. Саме тому у різні часи питання конкретизації та вдосконалення механізмів антиінфляційного регулювання та антиінфляційної політики не втрачають своєї актуальності. Викотре інтерес до питання антиінфляційної політики та забезпечення її результативності на стратегічному і тактичному рівні виник на початку 2015 року у зв'язку зі

стрімким та динамічним розвитком інфляційного процесу у вітчизняній економіці.
В Україні наразі ще немає значного досвіду боротьби з інфляцією, і тому при розробці власної антиінфляційної політики покликані використовувати теоретичні й практичні набагато розвинуті країни світу. Час від часу це дозволяє більшості країн, хоч і з багатьма серйозними помилками, приборкати інфляцію і подолати найбільш негативні її соціально-економічні прояви, проте домогтися тривалого позитивного ефекту від розумного управління інфляційним процесом можливо лише шляхом розробки та апробації власної, сформованої відповідно до вітчизняних господарських реалій, антиінфляційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та невирішені раніше частини проблеми. Оскільки інфляція є однією з основних макроекономічних проблем для більшості країн світу, а її утримання на прийнятному для економіки рівні – найважливіше завдання державної фінансово-економічної політики. Оскільки високий рівень інфляції веде до ряду негативних економічних і соціальних наслідків, його мінімізація необхідна

© Ю. Б. Ганусик, 2015

В. В. Койбічук, асистент кафедри економіко-математичного моделювання ДНБІЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України"...

МЕТОДИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ДО МОДЕЛЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ

Методичні положення до моделювання конкурентоспроможності банку передбачають аналіз перспективної моделі: економічної, логічної, концептуальної, інформаційної, математичної...

Ключові слова: конкурентоспроможність банку, методичні положення, методичні оцінки, методичні рішення, оціночний простір.

Постановка проблеми. Банківська система в сучасному економічному розвитку відіграє надзвичайно важливу роль, а саме здійснює важливі мікро- та макроекономічні функції...

За результатами звітів Національного банку України станом на 1 січня 2013 року в Україні функціонували 176 банків, 53 з них – з іноземним капіталом...

Актуальною проблемою є визначення рівня конкурентоспроможності банку. Оптимальною вважається виконання великої кількості робіт...

Аналіз останніх досліджень і публікацій та невирішені раніше частини проблеми. Дослідження актуальних проблем банківської конкуренції, структурного аналізу та оцінки конкурентоспроможності банку...

С. В. В. Койбічук, 2015

здійснено прогноз щодо поведінки показників у майбутньому. У результаті мейомо модель, яка односторонньо визначає логічну структуру конкурентоспроможності банку.

Положення 3. Структурно-логічна схема ознак конкурентоспроможності банку враховує її основані елементи та складні ознаки, їх ієрархію та є основою для систематизації показників.

З огляду на сформульовані вербальною мовою когнітивну та змістовну моделі концептуальна схема являє собою ієрархію структурної умов, факторів і основних ознак конкурентоспроможності банку.

показників, які характеризують функціонування та подальший розвиток соціально-економічного об'єкта.

Положення 4. Система ознак конкурентоспроможності банку визначається системою показників, що враховують види величин ознак: метричних та неметричних.

Система показників конкурентоспроможності банку дозволяє сформулювати інформаційну модель конкурентоспроможності банку, а отже, визначити ознаковий простір конкурентоспроможності банку з урахуванням факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища.

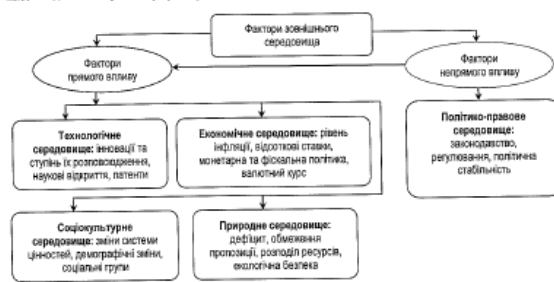

Рисунок 1 – Вплив зовнішнього середовища на конкурентоспроможність банку

При формуванні вихідної системи ознак конкурентоспроможності банку слід дотримуватись таких вимог:

- повнота інформації – вимога, яка багата в чому характеризує якість інформації та визначає достатність даних для прийняття рішення або для створення нових даних на основі наявних;

чим більш повні дані, тим ширше діапазон методів, які можна використовувати, тим простіше підібрати метод, що вносить мінімум погрешностей у хід побудови інформаційної моделі конкурентоспроможності банку;

- унікальність – ознаки повинні однозначно розкривати сутність досліджуваного поняття;

Факіція з проблем математичних методів і моделей в економіці односторонньо радять здійснювати моделювання технологічно та дотримувати певних методичних положень. Тому процедури моделювання конкурентоспроможності банку також слід організувати за етапами, що утворюють технологію економіко-математичної моделі конкурентоспроможності банку.

Положення 1. Формування когнітивного представлення на основі опису основних властивостей конкурентоспроможності банку.

В основі побудови когнітивної моделі конкурентоспроможності банку лежать наявність певних знань про конкурентоспроможність банку, відбувається аналіз сформульованої проблеми метою побудови економіко-математичної моделі конкурентоспроможності банку.

Оскільки банк є складною соціально-економічною системою, то обов'язково при виборі

математичних методів слід брати до уваги багатоваріантність результатів його розвитку та функціонування, а саме: враховувати невизначеність у системі показників, які формують поняття "конкурентоспроможності банку".

Положення 2. Змістовна сутність конкурентоспроможності банку втрапляється основними характеристиками його стану та розвитку, ступенем їх прояву.

Змістова модель дозволяє отримати нову інформацію щодо характеристик показників конкурентоспроможності банку, виявити взаємозв'язки між структурними компонентами теоретико-понятійного каркаса, амакати законності тенденцій, які не були визначені при побудові когнітивної моделі.

На даному етапі модель постає як самостійний об'єкт дослідження. Здійснюється якісний і кількісний аналіз ознак, що формують конкурентоспроможність банку, визначаються складові частини, що утворюють конкурентоспроможність банку, визначаються зв'язки між ознаками, їх властивості, кількісні та якісні значення властивостей, що виражають вплив різних нерівностей, функціональних залежностей тощо.

Оскільки банк є складною соціально-економічною системою, то обов'язково при виборі

- взаємозв'язок між ознаками – відображення внутрішньої структури ознак факторів конкурентоспроможності банку;
- адекватність – ступінь відповідності реальному об'єктовому світу;
- достовірність – відповідність змісту досліджуваних ознак реальним набуваням.

Положення 5. Формування математичної моделі конкурентоспроможності банку здійснюється з урахуванням умов визначеності та невизначеності та взаємозв'язку між ознаками, відображаючи змістовну сутність конкурентоспроможності банку.

Перетворення інформаційної моделі конкурентоспроможності банку, яка побудована на базі концептуальної моделі, на математичну відбувається за наступних дотримання процедур:

Процедура 1. Перетворення нематричних ознак конкурентоспроможності банку на метричні.

Величини, що визначають конкурентоспроможність банку, набувають як метричних, так і нематричних значень, тому для нематричних величин слід провести ранжування з метою їх подальшого використання в різних математичних процедурах [12].

Для оцінки взаємозв'язку між ознаками запропонуємо обчислювати ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена r_s. Коефіцієнт рангової кореляції Спірмена для вибірок (x_1, ..., x_n) та (y_1, ..., y_n) визначається як значимий коефіцієнт кореляції для рангових змінних. Це означає, що слід ранжувати змінні x_1, ..., x_n та y_1, ..., y_n в порядку зростання, приписуючи їм ранги від 1 до n. Далі потрібно обчислити коефіцієнт кореляції між рангами кожного елемента пари (x_i, y_i), i = 1, n [19].

Процедура 2. Застосування інструментів описової статистики для дослідження тенденцій зміни значень показників конкурентоспроможності банку.

Об'єктивне дослідження величин елементарних ознак конкурентоспроможності банку здійснюється при застосуванні методів описової статистики, які дають можливість отримати нову інформацію, швидше зрозуміти, систематизувати і об'єктивно оцінити її у вигляді таблиць, графіків, схем; дозволяють досліджувати тенденції зміни значень величин ознак конкурентоспроможності банку з урахуванням реальних умов функціонування банку.

Побудова регресійних моделей методами кількісного регресійного аналізу можна здійснити в різних

Процедура 3. Застосування методів багатовимірного статистичного аналізу, а саме: методів канонічного аналізу, факторного аналізу, для визначення причинно-наслідкових зв'язків між ознаками конкурентоспроможності банку та її ранжування.

Суттєво скоротити початковий інформаційний простір без втрати репрезентативності дозволяють методи багатовимірного статистичного аналізу (факторний, канонічний, кластерний, дисперсійні аналізи).

Серед можливостей методу канонічних кореляцій виділити можливість статистичної оцінки залежності між парами систем складних ознак конкурентоспроможності банку та скорочення на її основі багатовимірного простору ознак до системи пар найбільш корельованих ознак. Методика пошуку скороченої форми вихідної інформації з меншою кількістю значимих показників полягає в тому, що мікроскопічно крайній правий показник рангової послідовності та визначається коефіцієнт кореляції. Ця процедура виконується, доки величина коефіцієнту канонічної кореляції для скороченого набору факторів залишається значущою відносно (з точки зору достатності частот) від аналізованого показника, розрахованого для вихідного набору факторів та вихідних показників [1, с. 156].

Методи факторного аналізу дозволяють визначити внутрішні невідні (латентні) складні фактори розвитку конкурентоспроможності банку, описати їх ступінь інформаційності та статистично оцінити значущість видалених ознак конкурентоспроможності банку [14].

Процедура 4. Побудова відомих регресійних моделей конкурентоспроможності банку для виявлення та оцінки залежності між ознаками в умовах невизначеності.

Економіетричні регресійні моделі останнім часом використовуються великою кількістю науковців при дослідженні соціально-економічних процесів, в основі яких лежать кореляційно-регресійні зв'язки. Це обумовлено специфікою стану та розвитку соціально-економічних систем.

При завершенні процедури 3 маємо утворювати концептуальну модель конкурентоспроможності банку, яка відображає лише значимі ознаки банку та показники. Далі слід побудувати регресійні моделі, що описують залежність результативних ознак від інших впливових ознак, що є факторами. У разі результативності пропонується застосувати ознаки ефективності діяльності банку, оскільки вони характеризують фінансовий стан конкурентоспроможності банку.

Побудова регресійних моделей методами кількісного регресійного аналізу можна здійснити в різних

присланих програмах, за умов обмеженої перевірки отриманих моделей на адекватність і точність. Серед отриманих регресійних моделей слід відбрати найкращу, яка за всіма критеріями найбільш точно та логічно описує залежність результативної ознаки від збірних значущих ознак конкурентоспроможності банківських послуг і продуктів, ефективності управління, забезпеченості банку ресурсами.

Процедура 5. Побудова нечіткої регресійної моделі конкурентоспроможності банку для виокремлення та оцінки залежностей між ознаками в умовах невизначеності.

Оскільки методи звичайного регресійного аналізу не дозволяють врахувати невизначеність, неопомуту, суперечність, яка присутня різною мірою майже у всіх показниках конкурентоспроможності банку, то для отримання достовірних значень результативної ознаки слід застосувати методи нечіткого регресійного аналізу.

Найбільш використовуваними методами нечіткого регресійного аналізу на сьогодні є підходи: нечітка регресія, заснована на критерії мінімізації нечіткості (метод лінійного програмування Х. Танака); нечіткої МНК (апроксимація за відношенням, інтервальної нечіткої МНК); методи багатокритеріального програмування.

Процедура 6. Об'єктивне визначення рівня конкурентоспроможності банку ґрунтується на обчисленні узагальненого показника конкурентоспроможності банку з допомогою методів нечіткої логіки.

Узагальнюючий показник, що визначає рівень конкурентоспроможності соціально-економічної системи, як правило, використовується для вирішення різноманітних завдань дослідження. При побудові узагальнюючих показників використовуються економічні підходи, що відображають відносності завдань дослідження, факторний аналіз, канонічний аналіз, кластерний аналіз (методи багатовимірного шкалювання, факторний аналіз, канонічний аналіз, кластерний аналіз).

Для оцінки узагальненого показника конкурентоспроможності банку в умовах нестійкого зовнішнього середовища, тобто в умовах невизначеності, пропонується використовувати методи теорії нечіткої логіки [13] з використанням права нечіткого умовного виводу загальної структури виду: *якщо... то... інакше...*

Полішення 6. Аналіз обчисленого рівня конкурентоспроможності банку методами нечіткої логіки, порівняння результатів з банками-

конкурентами та прийняття об'єктивного управлінського рішення.

Аналіз діяльності будь-якого соціально-економічного об'єкта, у тому числі і банку, його оцінка функціонування та розвитку здійснюється або на основі частинних показників, або ж на основі узагальнюючих, або ж на основі і частинних, і узагальнюючих показників.

Найбільш поширеними методами для обчислення частинних та узагальнюючих показників в економіці на теперішній час є рейтингові методи (номерні, балні, регресійні, індексні), при цьому використовують усі види інформаційного забезпечення: планового, облікового, оперативного, довідкового, фінансового, статистичного. Зазначені методи не рекомендуються використовувати для аналізу конкурентоспроможності банку, оскільки вони не враховують невизначеність вихідних даних. Тому узагальнюючий показник конкурентоспроможності банку, обчислений з допомогою теорії нечітких множин, відображає реальний стан банку та достовірність отриманих значень показників, оскільки при його обчисленні враховуються лише значимі показники, отримані методами канонічного та факторного аналізу, та враховується неточність вихідних даних.

Об'єктивний стан діяльності банку слід визначати обчисленням частинних та узагальнюючих показників конкурентоспроможності шляхом порівняння аналогічних показників з банками-конкурентами та аналізу своєї діяльності в попередньому періоді. Отже, узагальнюючий показник конкурентоспроможності банку, обчислений на основі методів нечіткої логіки, слугує науковим підґрунтям для прийняття ефективних управлінських бізнес-стратегій і напрямів підвищення конкурентоспроможності банку.

Висновки. При розробленні економіко-математичної моделі конкурентоспроможності банку рекомендується керуватись наведеними положеннями та принципами:

- 1) виконання методологічних принципів моделювання (адекватності – необхідність об'єктивної відповідності моделі-образу оригіналу, динамізму – врахування мінливості всіх основних показників конкурентоспроможності банку, евристичності – розширене відтворення знань);
- 2) в основу концептуальної моделі конкурентоспроможності банку слід покласти структурно-змістовну концептуальну схему;
- 3) економіко-математична модель являє собою опис лише значущих показників конкурентоспроможності банку, з урахуванням впливу

латентних факторів, та представлення їх у компактному вигляді;

4) вважити, що визначають конкурентоспроможність банку, є статистичними, тому математичні моделі мають бути розроблені за допомогою інструментів математичної статистики, економетрики;

5) оскільки значення показників конкурентоспроможності банку можуть бути неточними, то

Список літератури

1. Агафонов О. Ю. Про необхідність формування системи показників конкурентоспроможності регіонів / О. Ю. Агафонов // Регіональна економіка. – 2007. – № 1. – С. 56–61.
2. Алех П. А. Управление производством при нечеткой аксиоматической информации / П. А. Алех, А. Э. Церковский, Г. А. Мамедова. – М.: Энергоатомиздат, 1991. – 240 с.
3. Бро Г. Г. Математические методы экономического анализа на предприятии / Г. Г. Бро, Л. М. Шайбакин. – М.: Экономика, 1976. – 183 с.
4. Волощук І. П. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 "Фінанси, грошовий обіг та кредит" / Волощук Іван Петрович. – Київ, 2002. – 73 с.
5. Головова Л. С. Управління конкурентоспроможністю потенційних можливостей підприємств в умовах кризово-випадкової ситуації / Л. С. Головова, Г. В. Омельчук. – Реферат доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portals/ekonomika/2009_4/files/EC409_10.pdf.
6. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку: вступний курс / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпаг, С. В. Лозюк. – Львів: Університетська книга, 2003. – 734 с.
7. Козьменко С. М. Маркетинг банківських послуг / С. М. Козьменко, Т. А. Васильченко, С. В. Лозюк. – Львів: Університетська книга, 2003. – 212 с.
8. Койбічук В. В. Концептуальна модель конкурентоспроможності банку в сучасних умовах / В. В. Койбічук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 2 (14) – С. 323–329.
9. Койбічук В. В. Технологія економіко-математичного моделювання конкурентоспроможності комерційного банку / В. В. Койбічук // Формування ринкової економіки в Україні: зб. наук. праць. – вип. 27. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. – С. 155–161.
10. Криштал Г. О. Економіко-математична модель побудови рейтингу банківських установ та аналізу основних напрямків банківського нагляду / Г. О. Криштал // Науково-практичний журнал "Економіка Криму". – № 2 (1) – № 1. – С. 240–246.
11. Кузьмін Е. А. Неопределенность в экономике: понятие и положения / Е. А. Кузьмин // Вопросы управления. – № 2 (2), 2012. – С. 80–92.
12. Малир Л. М. Анализ теоретических проблем измерения экономических объектов / Л. М. Малир // Экономика – проблемы теории и практики: сб. науч. праць. – Вып. 190; в 4 т. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. – Т. 1. – 2004. – С. 281–288.
13. Малир Л. М. Разрешения узагальненого показника конкурентоспроможності банків за підґрунтям нечітких множин / Л. М. Малир, В. В. Койбічук // Збірник наукових праць "Вісник соціально-економічних досліджень". – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2014. – Вып. 1(52). – С. 110–117.
14. Понюренко В. С. Анализ данных и децентрализация социально-экономических систем: монография / В. С. Понюренко, Л. М. Малир, Харьковський національний економічний університет. – Харків: НІЖЕК, 2009. – 432 с.
15. Парасій-Вергуленко І. Оцінка конкурентоспроможності банків на основі матричного аналізу / І. Парасій-Вергуленко // Вугальтерський облік і аудит. – 2008. – № 11. – С. 25–31.
16. Призма и проблематика моделирования бизнес-процессов. / [Е. И. Весник, А. Г. Зуев, Б. В. Носков и др.]. – М.: ДМК Пресс. – 2008. – 246 с.
17. Сало І. В. Система управління конкурентоспроможністю банку / І. В. Сало, О. В. Мірошніченко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 5 (131). – С. 279–289.
18. Фихтундинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Фихтундинов Р. А. – М.: ИНФРА-М. – 2000. – 312 с.
19. Экономика: учебник / И. И. Елисеева, С. В. Курашева, Т. В. Костеева и др.; под ред. И. И. Елисеевой. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 576 с.
20. Bikker J. A. Measuring performance of Banks: an assessment / J. A. Bikker // Journal of applied business and economics. – 2010. – Vol. 11 (4). – P. 141–159.
21. Sanchez J. Application of fuzzy regression in actuarial analysis / J. Sanchez, T. Gomez // The Journal of Risk and Insurance. – 2003. – № 7(4). – P. 663–699.

Отримано 06.05.2015

*В. В. Койбічук, ассистент кафедры экономико-математического моделирования и информатики
ГВУЗ "Українська академія банківського дела Національного банку України",
ул. Петровпавловская, 57, г. Сумы, 40000, e-mail: v.v.koibichuk@gmail.com*

**МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОЛОЖЕНИЯ МОДЕЛИРОВАНИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ БАНКА**

Аннотация. Методические положения построения моделирования конкурентоспособности банка представлены логикой преобразования моделей: когнитивной, содержательной, концептуальной, информационной, математической. Руководство предлагаемыми положениями позволяет построить действующую экономико-математическую модель конкурентоспособности банка и принять эффективное управленческое решение.

Ключевые слова: конкурентоспособность банка, методические положения, метрические величины, неметрические величины, признаковое пространство.

*V. V. Koibichuk, Assistant Lecture at Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine,
57, Petropavlivska Str., Sumy, 40000, e-mail: v.v.koibichuk@gmail.com*

**METHODICAL PRINCIPLES OF BUILDING MODELS
FOR A BANK'S COMPETITIVENESS**

Abstract. This article explores methodical principles of building models for a bank's competitiveness. The basic principles are drawn from an idea of transforming cognitive, meaningful, conceptual, informational and mathematical models. This ensures that the principles of economic and mathematical modeling are fulfilled (such as replacement, adequacy, dynamism and heuristic principles).

The first principle is building cognitive representation by describing basic attributes of a bank's competitiveness. The second principle is a meaningful description of the competitiveness of the bank, which is expressed by the basic qualitative and quantitative characteristics of bank's condition and its development degree. The third principle prescribes the formation of structural logical schema of a bank's competitiveness, which takes into account its feature space, elementary and complex signs, their hierarchy and serves as the basis for systematizing indicators. The fourth principle prescribes the formation of the feature system for a bank's competitiveness, which is determined by metric and non-metric parameters. The fifth principle characterizes the construction of a mathematical model of competitiveness of the bank, which is built with deterministic and nondeterministic conditions and interaction between features in mind. The sixth principle is construction of analytical solution regarding the competitiveness of the bank, comparing the results with banks competitors and making the most objective administrative decision.

Keywords: bank's competitiveness, methodical principles, metric parameters, non-metric parameters, feature space.

УДК [336.71:338.51] (477)

*О. В. Радченко, канд. экон. наук, начальник филиал Сумського обласного управління
АТ "Ощадбанк", вул. Горького, 32, м. Суми, 40030, e-mail: radchenko@osberbank.sumy.ua.*

**ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ В УМОВАХ
ЗРОСТАЮЧОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ**

У статті досліджено на систематизовані фактори впливу на ціноутворення на банківські продукти та визначено їх характерні риси. Надано пропозиції щодо вдосконалення процесу ціноутворення для банків в умовах зростаючої конкуренції в банківському секторі України.

Ключові слова: банк, ціноутворення на банківські продукти, конкурентоспроможність банку, фактори впливу на ціноутворення на банківські продукти.

Постановка проблеми. У системі маркетингу банків України одну з центральних позицій займає цінова політика та ціноутворення на власні банківські продукти. Ціноутворення на банківські продукти є визначальною складовою маркетингової політики будь-якого банку. На сучасному етапі у банківському секторі відбувається

постійна трансформація конкурентного середовища, де ринкові позиції перебувають під постійною загрозою. Тому першочерговою проблемою банківського ціноутворення є правильність встановлення цін, від яких багато в чому залежать не тільки рентабельність, а й конкурентні позиції банку на ринку. Це вимагає нових підходів в організації процесу ціноутворення в банках та їх управлінні передусім у контексті змін банківських

© О. В. Радченко, 2015

Койбічук В.В. Методичні положення до моделювання конкурентоспроможності банку / В.В. Койбічук // Вісник Української академії банківської справи. – № 1 (38), 2015. – С. 82–88.